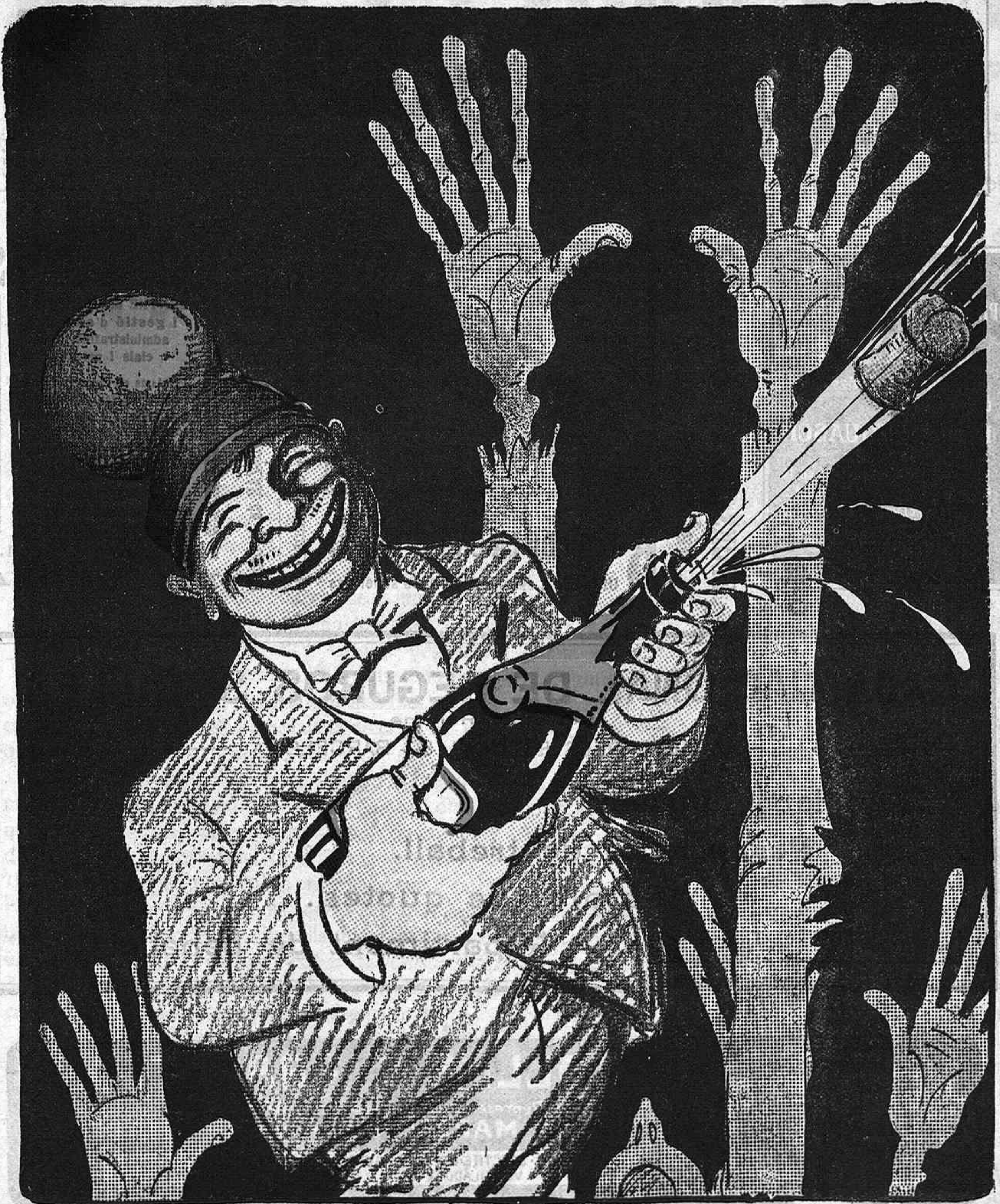

L'Esquella de la Torratxa

Any XL :: Núm. 2074

15 cèntims=Atrassats 30

Barcelona, 4 Octubre de 1918

CELEBREM-HO?...

— A votre santé!

PERFUMES UOVOS amb LOCIONS de "MYRURGIA"

Calvicies - Caspa - Calda del CABELLO

CAPILAR

AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «América Clínica», Plaza Buensuceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

**ANTIGUO JARABE
y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"**
Precio: 5 Ptas frasco
Depositario:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:
SEGALÁ · Rambla San José 14.
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2.
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1.
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña.
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

BLOKS NOTES
a DEU céntims
Bazar de la UNION
Unió, 3-BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Aspsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Sindicatos: Urolitropina - Hexametileno Ioduro - etc.

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Bazar de la UNION 8, UNIÓN, 3
BARCELONA
Utile per a escriptori - Tintes superiors

BLOKS NOTES
a DEU céntims
Bazar de la UNION
Unió, 3 BARCELONA

KOK-EXPRES

CENTRE de representació
i gestió d'assumptes
administratius, judi-
cials i privads

Préstams en hipoteca i lletra
(ràpid) = Quantitats disponi-
bles únicament per a traspa-
sos de herencias = Reclama-
cions hereditaries per la via
judicial i extrajudicial = Cer-
tificats del Registre d'últimes
voluntats, de defunció i nai-
xement = Expedients pels
moços de reemplaç (Quintes)

Plaça del Teatre, n.º 6, 1.º
BARCELONA

CAJA NACIONAL DE SEGUROS SOCIALES

Societat Anònima

RAMBLA DELS ESTUDIS, 8. - BARCELONA

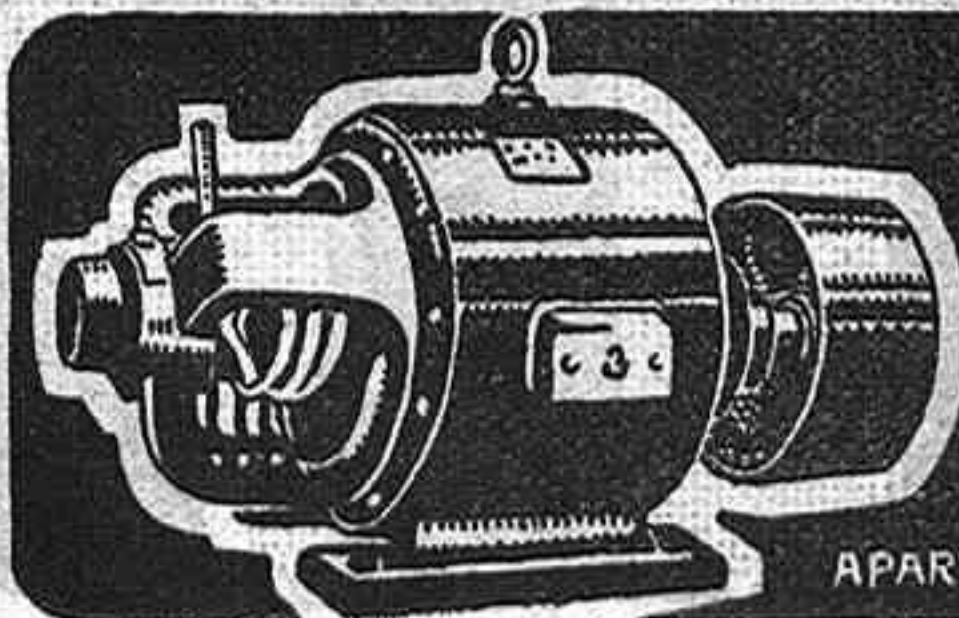
Pensions diaries:

Per pèrdua de treball.

Estalvi de quotes.

Repartiment de beneficis.

Autoritzat per la Comisaria General de Segurs

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS · ELECTRE-BOMBES · ALTERNADORS · TRANSFORMADORS
DINAMOS · VENTILADORS · ETC. · DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189

MÉNDEZ-NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Estranger, 5 pessetes FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pessetes

CRONICA

L'actualitat

EL discurs d'En Cambó n'he tret la convicció de que el *leader* regionalista és una mica olla. Ja, ja sé que el senyor Cambó fa bullir la seva olla amb suculents ingredients, mes això no impideix que damunt del cap d'En Cambó poguessin col·locar aquell ornament de terrisseria que ha anat passant alternativament en les nostres caricatures polítiques dels homes de la dreta als de l'esquerra, i ara d'aquests als de la dreta.

Vingué a dir-nos era forçós persistir en el governamentalisme, i ens confessà que aquest no havia otorgat ni la minça concessió de les delegacions. L'oportunisme de la «Lliga» ha estat titllat de traïdoria—afegia—i la «Lliga» ha triomfat, però d'avui endavant hem d'exigir l'autonomia integral, perquè ens costarà el mateix esforç que extreure del poder la més petita de les nostres reivindicacions. I després d'haver vexat els radicalismes, ens demanà que fossim cada dia més catalanistes, més radicals, respectant les més exacerbades exageracions.

Els seus devots se contagiaren immediatament de aquella política ollaire. A la sortida, uns intransigents redreçaren una bandera nordamericana, començant a vitorjar an En Wilson, llibertador dels pobles. Les petites olles regionalistes, oblidant-se de la recomanació feta per l'olla gran de respectar les estridències, iniciaren crits de mori En Wilson i de visca l'Alemanya. Un intransigent cridà: Mori l'Espanya gran! Aleshores la policia, atada

pels regionalistes, inicià una càrrega; però un xicot, ple de serenitat, se va acostar a un guàrdia:

—Mire que eso de la España grande es una cosa de la «Lliga».

—¡Ah!

Però la bandera, en mig de l'avalot, passava de mà en mà. Els crits augmentaven, i la guàrdia civil va intervenir, enèrgicament, agafant la bandera. Aleshores, el mateix xicot de la serenitat, va advertir als guàrdies:

—Esa bandera no es catalana, ni española, ni nada. Es una bandera extranjera y les puede traer un compromiso. Démela, démela.

I li donaren. A la nit, explicant l'incident, se recordaven aquelles paraules d'En Guimerà: «Aquesta gent de la «Lliga», si arriben a manar, encara ens fusellaran per catalanistes.» Però, on anar?—deien tots.—O lerrouxistes o de la «Lliga». O amb En Lerroux o amb En Cambó, o a casa... I s'acabava, com comença aquesta crònica: «En Cambó és una mica olla, però al menys bull.»

Alguns esquerrans sospiraven per aquella esquerra feta abans de fer-se i desfeta quan se feu. Però nosaltres, el dia abans, venint en el tren cap a Barcelona, tinguerem una visió reveladora. En Pere Corominas esmorsava en el vagó-restaurant. Davant d'ell hi havia una truita i mitja ampolla de vi, i com la truita fos acabada en minuts, an En Pere Corominas li mancà coratge per a demanar quelcom més per a la seva alimentació matinal. Però la gana persistia, el ventrell cridava, el cor se resistia a la prodigalitat i En Pere Corominas, parsimoniosament, aprofitant el mig llonguet i els quatre dits de vi que li restaven, va anar sucant pa en el vi, ingerint-se'l amb una fruïció de marrec que berena.

En Lerroux hauria demanat pollastre; En Cambó alguna complicada lleminadura. En Pere Corominas aprofitava les sobres. La seva ambició havia estat de pa sucant amb vi.

La rendició de Bulgària ens ha fet girar a tots, cara a l'Orient, resant al sol llevant de la victòria, com uns mahometans. A l'Ateneu la joia fou expansiva, i uns

ESPECTACLES BARCELONINS

La conquista del públic

quants ateneistes varen anar a trobar a un serbi, que és soci, i segurament l'únic serbi que hi ha a Barcelona.

—Bulgària—li digueren—ha capitulat. La seva pàtria és lliure, i venim a estrènye-li la mà cordialment.

El serbi, astorat, restà silenciós, obrint uns ulls de felicitat inesperada.

—Quina alegria! Quina alegria!—pogué dir.

Després anà estrenyent les mans de tots, i cercant per les butxaques de l'americana trobà uns cigarrets, repar-tint-los:

—No tinc res més per a oferir-los.

Els ateneistes acceptaren els cigarrets del serbi. Ningú els va encendre. Religiosament els guardaren, perquè aquells cigarrets, oferts per un serbi, eren relíquies. Ara el serbi seurà en un banquet, on se beurà xampany i s'encendran cigars exquisits, però res valdrà com aquells cigarrets humils i cordials, que foren com aquella encaixada d'En Tourgueneff a un pobre.

—Perdoneu, germà—digué En Tourgueneff,—però no porto res a sobre.

Li allargà aleshores la mà, i el pobre, commogut, respongué:

—Gràcies, germà. Això també és almoïna.

El cigarret del serbi no podria tenir cap tarifa.

PARADOX

Del Jardí dels Humoristes

LA CORTESIA DEL MARIT

Ens havíem trobat, casualment, amb l'amic Roquetes davant de «Betlem», a l'embocadura de la Rambla de les Flors.

—Acompanya'm fins aquí al carrer de Fernando—m'acabava de dir—Ens hi hem donat cita amb la meva dona al punt de les cinc. Apa, anem, que xerrarem un rato.

Tirem avall, enraonant de les nostres coses i aixís que som al indret del «Restaurant Martín», el meu amic s'adona de que la seva esposa, entra en aquell moment al carrer de Fernando per la acera de «Cân Llibre».

Apretem el pas per a aconseguir-la i al internar-nos també nosaltres en l'aristocràtic carrer el meu amic es fixa, amb cert astorament, en que un senyor impertinent, un home elegant de més de mitja edat, segueix amb visible mala intenció a la seva costella.

La senyora d'En Roquetes, al veure que un home la seguia amb insistència, que al aturar-se davant d'un aparador, se li posava al costat i

que tornava a caminar darrera seu, quan ella reprenia la marxa, se decidí a canviar de acera. Atravessa el carrer i continuà el seu camí per l'altra banda, apretant cada vegada més el pas per a fugir del seu perseguidor imprudent.

Tan lleugera caminava, i el seu perseguidor també que nosaltres, al darrera d'ells, quasi no podíem aconseguir-los.

Cada cop més astorat s'adonà el meu amic que ella, acosada pel tenori desconegut, tornava a l'acera primitiva.

L'atreuit senyor que la seguia acabà per posar-se-li al costat i parlar-li. Davant la desvergonyida declaració ella apressurava més la marxa i semblava indignar-se, doncs se veia que alçava amb fàstic les espatlles de tant en tant.

Però el senyor enamorat, a la cuenta, no volia donar el braç a tòrcer, i creient ja peix al cove la conquesta, insistia, insistia més que mai, no parant de tirar-li piropos i dient-li parauletes dolces a l'orella.

La situació es feia ja insuportable per al meu amic que, nirviós i empipat, no sabia de moment com acabar amb tanta despreocupació i tanta barra.

Per fi, a la ratlla de la Plaça Sant Jaume, el meu amic pogué aconseguir-los.

I què feu el meu amic?

S'apropà al senyor desconegut, el tocà suaument de l'espatlla amb la punta dels dits i treient-se amb l'altre mà el berret, li digué amb una extremada cortesia:

—Dispensi,... sentiria molestar-lo,... però... jo també voldria parlar amb la meva senyora... Només quatre paraules... Es qüestió de dos minuts!...

NANCEV

Aquest número ha passat per la censura governativa

EL DARRER ESTIUEJADOR

—Entre la pesta i el fret això's posa mal, Pepet!...

Cantarelles

Si has dat el cor a l'orgull
i el cap a la vanitat,
no t'ofenguis quan et diguin
que no tens ni cor ni cap.

Des de que en amor, ma vida,
la vritat m'has fet fruir,
trobo, que, sense el mentir,
l'amor és una mentida.

No és estrany que tristos brillin
els rics brillants que llueixen,
si, viscuts per la llum pura,
tan sols de nits els passeges.

Per què parlan-te d'amor
goses fer l'ignocentona,
si els bells albors del rubor
despunten ja en ta carona?

V. TARRIDA

Som al rovell de l'ou

Aquí se'n moren dos, alli tres, i mes enllà quinze. A Barcelona cap. Realment som al rovell de l'ou. Gran raó tenia qui llençà l'adagi de: Roda el món i torna al Born.

Aquí les aspiracions són satisfetes sense que tinguem que fer cap esforç. Volem República? Don Alexandre ens dona l'indiote republicà; desitgem autonomia? En Cambó ens la ofereix concebuda en el govern i nada en una reial ordre. Salut? Per comprar i vendre ne tenim. Humor? Aquesta és terra d'humors i sino que ho diguin en Galí, en Santiaña i demés metges de mals lletjos.

I és clar... ¿on té d'anar hom que estigui tan be, i tractat tan dolçament com a la nostra Barcelona?

Afeitar-se a les tres de la matinada en una barberia on els espills figuren les cuques de la mar i no saps si te pela un fadri o un tritó? Això a Barcelona i prou.

Poguer en un mateix bar (taverna fa lleig) beure les mateixes metzines i en igual copa per 0'10, 0'15 ó 0'25? En lloc mes que en la ciutat del comtes.

On tempta el cine més fosc del món? En la lluminosa filla d' Alcides-Montjuic i Verdaguer.

Qui atrau infants i quefes de policia, reis i papes, diariets de encontrada i diariassos de Madrid? Barcelona.

I encara se queixen. Poques soltes, més que poques soltes. Tot el món fos com aquesta terra noble.

Ara ens hem empescat una cançó nova que fa aixis:

La Vanguardia plegarà
per manca de mortaldat;
solament s'hi anunciarà
algun vell o un trist albat.
Vivite, bebite col·legiales.

Res, som al rovell de l'ou.

A CAU..... D'ORELLA

L'infantament

Aquells que pensaren en eficàcies públiques amb el viatge de la infanta, segurament meditaran abans què seria lo més convenient, si l'aparició a Barcelona d'una infanta de balada, alta, rosa i majestàtica, o bé una infanta valedudinària i bonatxona, que excites el sentimentalisme de les comares, les dispeseres i les empleades. Se decantaren per aquesta, convençuts ademés de que a la democràtica Barcelona li esqueia una infanta popular.

Però, tant mateix se va voler fer massa democràcia. Sòrt d'aquest senyor bisbe de la Seu d'Urgell, doctor Benloch, que tant complau an aquells amics de la estètica eclesiàstica que demanen siguin guapos els bisbes. Succeí que en el menú del banquet hi havia com a primer un condiment, un plat excessivament arbitrari: «Ous a la infanta».

El doctor Benloch, amb graciosa diligència, confesà no ho trobava gaire correcte, perquè els republicans i els incrèduls podrien donar malicioses interpretacions an els «ous a la infanta». I així fou cregut; i per això, i per a complacència palatina, els «ous a la infanta» se transformaren en uns «ous a l'austriaca».

El doctor Benloch, una vegada més, ha demostrat la seva experiència en aquestes coses.

La decepció

Dos homes sentien una exacerbada frisança per la arribada de la infanta; En Manel Rius, i En Vila Marieges, que d'ençà que se li ha vist acompanyat per l'Oriol Martorell, que el presentà a En Cambó, és anomenat la Cuca Marieges. Aquest, per la infanta mateixa, i aquell, En Rius, per la seva senyoreta de companyia.

Es curiós. La senyoreta Bertran de Lis, dama de la infanta Isabel, té a Barcelona, tota una cort de admiradors platònics que la fan reina de la festa, i contenen que En Manel Rius, marquès d'Olérdola, és el que composà els més fèrvids madrigals per a la bella damisel·la.

Els diaris ens anunciaren la visita de la senyoreta Bertran de Lis. El cor d'En Rius, tremolà com el d'un colom. Però a l'hora de l'arribada, En Rius, va percebre el desencant de l'imprevist.

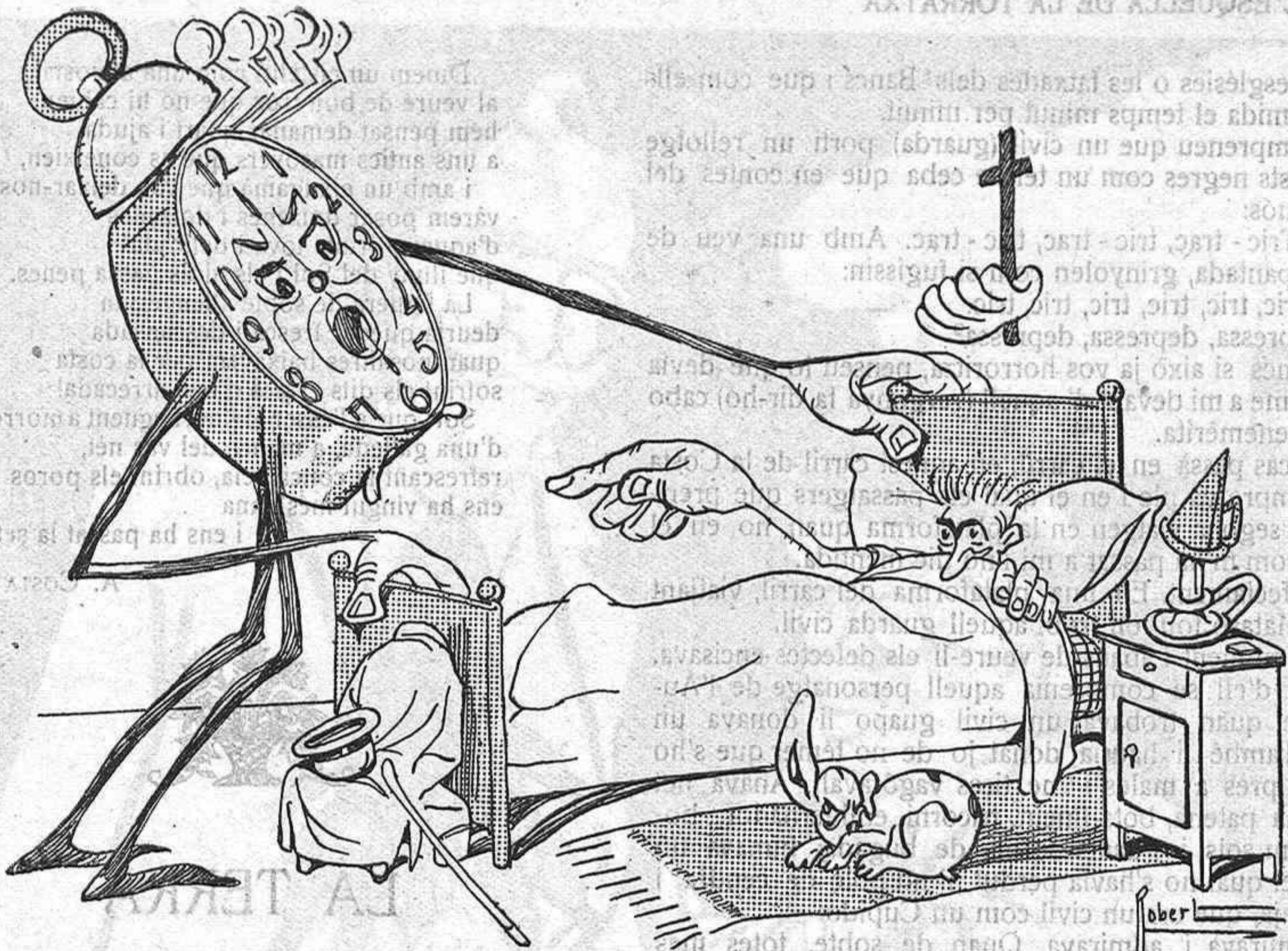
Era la senyoreta Bertran de Lis la que arribava, més no la que portava el dolç nom de Marguerida, sinó la seva germana. I així el nou partit lliberal, amb el viatge de la infanta, va sentir-se l'ànima partida, amb la joia de En Vila Marieges i la tristesa d'En Rius.

Una frase

—No toleraré que se m'insulti en el municipi—ha menaçat En Vila Marieges.

Nosaltres no l'insultariem an aquest pobre xicot, però li recordariem una frase. Un dia, atacant a un altre regidor, deia aqueix senyor:

—Per a judicar la conducta del senyor X., jo li aplicaré una frase que tenen els castellans, una frase gràfica,

L'ATRAÇAMENT DE L'HORA

—Au, lleva't, que ja són les dotze
—Vés a enganyar a ta tia. D'aquí una hora eacara ho seràn.

precisa. El senyor X., ha procedit com diuen els castellans: «a la babalà!»

Al senyor Vila Marieges no hi ha necessitat d'insultar-lo. Avui, dimecres, quan escrivim aquesta nota, després de recordar la competència filològica del senyor Vila, li diuem:

—El senyor Vila ha procedit d'una manera que els castellans expressen amb una frase gràfica, precisa: «a la babalà.»

Oh, l'amor!

—M'extlmez forza monada?
—Zi, l'extlmo, colomet.

Trescant per aquests carrers, del dia a certes hores, me'n ric jo dels amors que el món han trasbalsat; de tots els amorius que'ls poetes han cantat; dels apassionaments pels dintres, pels defores.

Que són els Abelards, Romeos i els Marsilles? ni què les Eloises, Julietes, Isabels?

i els clàssics estimar's coberts per tots els cels d'ensà que'l món és món, amb calces i faldilles?

Si els vostres esperits, errants, estan en vaga i el foc que vos cremà encara no s'apaga,

baixeu a contemplar dels Comtes la Ciutat, sabreu llavors amar bo i defensant les vesses;

i fent bracet, veureu, parelles tant espesses, que amb sos amors fervents el vostre han eclipsat.

FERESTEC

El rellotge del civil

AP mena de gent d'ordre me plau, ni els guardes urbans, ni els civils ni els capellans.

Però una cosa és que no t'agradi i una altra que vulguis que's presentin amb tot el decoro precis perquè no pugui flaquejar aquell cert respecte que deuen inspirar

sempre i que moltes vegades no és cert respecte, sinó respecte definitiu, i si voleu diem-ne pahor.

Explico tot això perquè vos feu càrrec de la meva pregona indignació davant del rellotge del guardia civil aquell.

Al compondre i vestir a un benemèrit, després de enllustrar-li els mostatxos de pèl dur, de calçar-li els guants de fil i de ficar-li en una butxaca un paquet de 0'50 pessetes, quina mena de rellotge li posariu a l'altre?

No cal que m'ho digueu; vosaltres com jo aniríem a cercar una d'aquestes caixes de plata que fan serio, que fan respecte, i que àdhuc poden fer mal si amb ells te piquen la testa. Gran, ben gran, d'aquests que mai adelanten ni retrassen, dels que a la nit t'acompanyen i gronxen amb el seu cant més fort que'l d'un despertador de vint pessetes; aquell cant que de dia encara no hi ha una mica de silenci ix de la butxaca i fa saber a tot hom que el portador és una persona tan seria com el campanar

de les esglésies o les fatxadades dels Bancs i que com ells i elles mida el temps minut per minut.

Compreneu que un civil (guarda) porti un rellotge d'aquests negres com un tel de ceba que en contes del majestuós:

—Tric - trac, tric - trac, tric - trac. Amb una veu de rata espantada, grinyolen com si fugissin:

—Tric, tric, tric, tric, tric, tric.

Depressa, depressa, depressa?

Doncs si això ja vos horroritza, penseu lo que devia passar-me a mi davant d'aquell (vergonya fa dir-ho) cabo de la benemèrita.

El cas passà en el carril, en aquest carril de la Costa que sempre va ple i en el qual els passatgers que prengueren segona viatgen en la plataforma quan no en el furgó com m'ha passat a mi i no dic mentida.

Perfectament. En una plataforma del carril, viatjant cap a Mataró fou on trobí aquell guarda civil.

De moment i abans de veure-li els defectes encisava. Davant d'ell se comprenia aquell personatge de l'Aulés que quan trobava un civil guapo li donava un duro. També li hauria donat jo de no témer que s'ho hagues prè a males i me tires vagó avall. Anava net com una patena, bota-lluient, tricorni enlluernador, botons com sols i guants sortits de bugada; fumava un puro del qual no s'havia perdut ni un polç de cendra i en fi, vaja, que era un civil com un Cupido.

El mirava i admirava. Quan de sobte, totes mes il·lusions anaren al botavant. Aixeca el braç esquer, sacseja i de sota el puny li sorti un rellotget imitant or, un rellotget de coupletista de tercera.

Un company li preguntà en castellà:

—*Qué hora es? Perdona usted.*

—*Las seis y cuarto.*

Indignat interrompí grollerament.

—*Aquest rellotge no va be.*

—*Quizá no, creo que atrasa.*

—No sé com hi han homes que portin aquestes quincalles.

El civil va callar; inclusiu se tornà tot vermell. Tot el camí me mirà amb certa tímida feresa. Al baixar me digué:

—*Cosas de mi novia.*

—*Què?*

—*Que cosas de mi novia, quiere que me parezca a su señorito. El también usa un relojito igual y le regaló este para mí.*

—*Entiendo.*

PLÈTORA

D'un tros lluny s'obirava la figuera sobre'l cor de la vinya endormiscada;

una figuera jove i decidida que'l Sol feia embellir sa pampolada.

Quatre dies abans, tenia apenes dotze o catorze figues botarudes; les altres, primes, sobre cada pàmpol dormien ni envejoses ni volgudes.

No sé pas quin rampell les ha despertés que avui la major part són secallones, i de morro a la dolça badellada escarbats d'or hi passen grans estones.

Duiem un cistelló com una almosta; al veure de bon tros que no hi cabien hem pensat demanar quart i ajuda a uns antics masovers que'ns coneixien, i amb un eixugamà que van deixar-nos vàrem posar dotzenes i dotzenes d'aqueixa fruita tova i delicada que lluny del Sol i els aires passa penes.

La figuera de sobte alleugerida deuria quedar fresca i descansada quan nosaltres baixavem per la costa sofrint els dits el pes d'una arrecada!

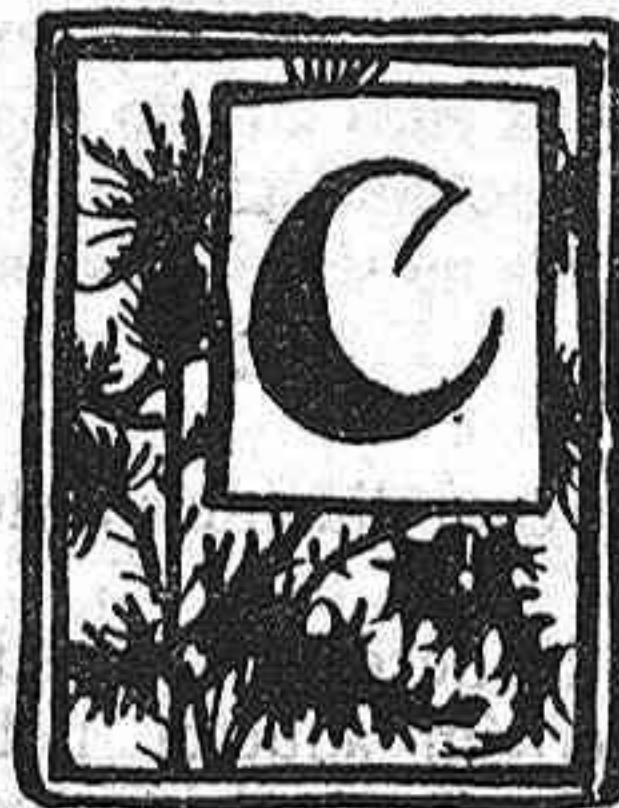
Sort que a l'ésser al pou, beguent a morro d'una galleda, a manca del vas nèt, refrescant la consciència, obrint els poros ens ha vingut més gana

i ens ha passat la set.

A. COSTA I SENDRA

LA TERRA

AP exemplar del sexe bufó està tant mimat com el nostre planeta. La Terra, l'hermosa e incansable dançarina que rumbeja per l'atmòsfera, si té fret, el sol l'escalfa; si té calor, el vent la venta; si té sed, els núvols li donen beure, complint així amb el manament de la llei de Déu que diu amb veu clara com la ídem d'un ou fresc:

«donar beure a qui té sed». El sol, son pretendent més enamorat, més ric i més esplèndit, la vesteix d'or per a que sia envejada fins de la joliva Venus,—la diamantina reina dels planetes lluminosos—, i fa dançar al bell mig del gran saló de l'espai per a que els que no saben de ballar es quedin amb un pam de nas, i amb la boca oberta com els pous... o com el que sent discursejar a En Pic. Si té pols, la pluja li treu; si està trista, l'airet—un altre pretendent—li fa un petó i li canta cansonetes acaronadores; quan té ganes d'enmirallar-se, el cel li aguanta la lluna.; si vol riure, els núvols—els quals també estan enamorats d'ella—li envien gotes d'aigua per a que li facin pessigolles... A la nit, quan enyora la immensa generació que li fa companyia (i la molesta al mateix temps) durant el dia,—qui governa millor que els Maures i Datos—, totes les estrelles que omplen les altures blaves abandonen el llit força diligents, i... com si fossin estrelles de cafè-concert o toreros, se engalanen amb llurs trajos de *luces*, i surten a l'immensa galeria celesta a distreure-la, fent-li mil i pico de monades; monades que si poguessin veure les que fan les mones—aquelles bestioles que per res te fan mueques i te ensenyen les dents com dient: «vina, maco, que tinc ganes de mossegarte»,—es burlarien d'elles per lo animals que són.

Terra, generosa i tornejada Terra: ja que la humanitat te trepitxa, ja que els fills de Adam i Eva te escupen, te

DESPRÉS DEL MITING CAMBONISTA

—Miri que allà al «Bosc» va semblar un llop contra de vostès...

—Bah!... Dessota la pell de llop hi havia l'anyell de Covadonga.

esgarrapen i te embruten de sang continuament, alfombrant ton còs de sers que la mort ha vençut amb lluita desenfrenada, i sembren sobre de tes sòlides curves mils i mils de calaveres rosegades per la metralla assassina, enlletgin-te i volguen fer-te avorrir de la Divina Providència qui, amb sa veu dolça i acaronadora no es cansa de pregonar la bona germanor, jo te felicito! Jo te dono corralment l'enhorabona d'ésser tant benvolguda, tan aimada i festejada per totes les forces atmosfèriques, que te serveixen ràpidament com si fossin *grooms* actius., els quals desenrotllen llur activitat d'una manera geganta quan veuen mans que els hi allargen una respectable propina.

M. G. MIR

GLOSARI

EL CRIM D'UN CARRETÓ

A primera vista sembla que tot el crim que pot arribar a fer un veícol menor—diguem-ne carretó—és esclafar una criatura, fer caure una vella, enfilar-se a una acera o a un passeig per a peatons, estar-se parat en un lloc cèntric més estona de la reglamentària o anar contra direcció. Però a segona vista es veu que hi ha quelcom més criminal encara. I aquest quelcom és que el carretó no porti la «xapa» de l'Ajuntament en regla... millor dit en la regla que s'han arreglat els senyors que cobren aquest arbitri municipal.

Diem això perquè l'altre dia el nostre carretó, el vell carretó de mà de L'ESQUELLA va tenir de passar per la cruenta vergonya, de veure's detingut per uns guàrdies en plena via pública, com si fos un malfactor; i, un cop detingut, hagué de veure's tota una nit empresonat a pa i aigua en el Dipòsit del Municipi.

Empresonat, el nostre carretó!... Pobret!... Ell, tan mosedet, tan humil!... L'anàrem a veure, que ja ho diu l'obra de misericòrdia: «visitar los enfermos y presos». Feia una llàstima, allí, en aquella quadra devastada, entre mig de altres veícols criminals com ell!... Si hagués estat fumador li hauriem portat puros; però no poguerem fer altra cosa sinó compadir-lo. Compadir-lo i fer passos per a la seva llibertat. Cosa que—afortunadament no'ns manquen bones relacions—s'aconseguí ben aviat.

—Què ha fet el nostre automòbil? —preguntàrem a un idòneo dels del negociat de trànsit.

—No anava prou ben documental—ens respongué.— Duia la «xapa» vella, lo qual significa que ha de pagar encara el corrent arbitri.

—I perquè no anaven a cobrar-la a casa del seu amo? De què serveixen doncs els inspectors i cobradors?

—Ui!... Massa feina!

—I no els dona més feina i més amoïno haver de portar els carretons al Dipòsit?

—No, senyor, perquè tant l'amoïno com la feina són coses que ens les abonarà vostè ara mateix: Són dues pessetes de magatzematge.

Amb vuil rals i unes hores de vergonya ha pagat el nostre carretó el seu crim: el crim de la «xapa».

XARAU

POESIES, per Antoni Viver.—Versos d'un mossèn que ara ja és mort, Déu l'hagi perdonat. Si encara fos viu li diríem que molts d'ells no són pas gaire inspirats ni tenen la forma prou acurada; però deixem els difunts en pau.

MENTOR, per Silvestre Blasco.—Una obra teatral en tres jornades. No veient-la representar, no podem jutjar-la prou bé. Fa cara d'ésser una tragèdia d'aquelles que fan riure. El diàleg és molt pintoresc i com a concepció dramàtica un monument més gran que el de la Guerra de les Nacions, a Leipzig. Però lo més graciós de l'obra ens ha semblat la Dedicatòria. Tant ens ho ha semblat que no podem resistir la temptació de reproduir-la.

Allà va:

«Oh, Doctor, bon doctor!
si breu no'm doneu un
antiefiàtic estic perdut
la oneirodònia m'atropella
bon senyor.

Digneu-vos donar una ullada
per aquesta obra i us farèu càrrec
de la meua malaltia.»

No es necessita ésser gaire doctor per a endevinar de quina malaltia es tracta.

LES ETUDES DE LA GUERRE.—Havem rebut el número 5 de aquesta important revista de bèl·liques actualitats que es publica a París baix la direcció de M. Renée Puaux.

L'INCENDI DE HOSTALRICH.—Drama en tres actes, en vers, original de Bartomeu Carcassona i Ramon Mosa. Aquesta obra, que al estrenar-se en 1866, obtingué un senyalat èxit, és la primera part de *es joies de la Roser* d'En Pitarrà.

GENT NOVA.—Tenim damunt la taula el darrer número de aquest periòdic badaloní. Es extraordinari amb motiu de la Festa Major, i publica interessants treballs literaris.

SEPT SCIENCIES

*
*
*

Que trista deus estar cada mig-dia
quan, al balcó, captant una mirada
contemples al jovent.

Al jovent que plètòric d'alegria
per sota ton balcó va de passada
conversant i rient.

Tu deus pensar—aquell que és tan xerraire
o aquell altre que riu sempre que passa
que alegres deuen sèr!

I amorosos castells forjant en l'aire,
al tancar el balcó deus restar lassa,
somniaant-los pot-ser.

Jo també hi solc passar cada mig-dia
cercant el dolç consol de una mirada
o bé un somrís plaent...

però ni menys em veus—tant que et voldria!
Tu segueixes encara enamorada
dels que passen rient!...

FRANCESC GARCIA LÓPEZ

IMATGE ATRAFEGADA

—No'n tenia prou amb la corona, les joies i el *niño*, que'm fan carregar amb el ceptre i amb els neulers d'En Vila Marleges.

TELÓ ENLAIRE

ROMEA

Les francesilles, obtingué un bon èxit degut a la interpretació. Amb aquesta obra debutaren la senyora Casals i En Mir. La primera, estigué esplèndida en tots sentits; el segon, fet un braç de mar de gràcia i de vis còmica. La presentació de l'obra fou bastant acurada.

—Dimarts, amb *El ferrer de tall* debutà la senyora Maria Morera. Inútil dir que el teatre es vegé animat i que l'eminent actriu encarnà fidelment la *senyora Baronesa*. Esperem veure-la aviat en alguna obra nova; de moment felicitem an ella i a l'Empresa. An ella perquè entenem que aqueix és el seu lloc. A l'Empresa perquè realment ha fet una gran adquisició.

—També s'ha reproduït amb èxit *La Parentela*, vella comèdia d'En Conrat Colomer, en la qual el primer actor còmic senyor Aymerich i la senyora Arquer s'hi fan aplaudir, però de valent.

NOVEDADES

Segueix triomfalment la campanya Serrano. La prova de que els deu anar bé és que per ara no pensen en estrenes. Amb el preciosíssim esqué de *La cançió del olvido* en tenen per a fer diners. Veritat és que l'obreta s'ho val i que la interpretació no deixa res que desitjar.

ESPAÑOL

Amb obres de repertori, i principalment amb el repertori rusiñolenc s'ha animat de debò la concurrència d'aquest favorescut teatre paralelístic.

El mistic, *La bona gent* i *Gente bien*, seguides de *Terra baixa* d'En Guimerà, han constituït els cavalls de batalla de aqueixos darrers dies.

Un sorollós èxit obtingueren els actors el primer dia de posar-se *El mistic*; un èxit dels que fan època, puix no satisfet el públic de fer aixecar el teló de boca catorze vegades entre mig de grans aplaudiments, obligà a parlar an En Rusiñol i an En Jaume Borrás. Això vol dir que tots ells hi posaren el coll; essent els més festejats pel seu treball artístic En Borrás i la senyora Vila.

—Per a aquesta nit s'anuncia l'estrena d'una gran obra dramàtica, *Montmartre*, d'autors francesos, traduïda per En S. Vilaregut. Els qui han pogut assistir als assaigs asseguren que és una meravella; un drama bohemi-sentimental superior a *Zaza* i fins a la famosa producció d'En Murger. Hi ha, realment, una viva espectació per a conèixer aquesta obra.

POLIORAMA

Per ara, lo que els ha anat millor als simpàtics actors de aqueix teatre és un juguet còmic titulat *La proposición de paz*, en el qual s'hi llueixen de debò els aplaudits artistes, senyores Asquerino i Ortega i senyors Gimbernat i Parreño i el director senyor Güell.

Represes amb èxit: *El señor gobernador* i *Los monigotes*.

GOYA

Actualment és objecte de grans reformes; s'ha engrandit l'escenari, i s'estan enllestint altres dependències.

La inauguració de la temporada s'anuncia per al dia 11, amb el debut d'una gran companyia còmica, dirigida pel conegut actor La Riva.

I prou per avui.

Estem en plena espectació respecte a la guerra i al triomf dels grans països esportius Anglaterra, França, etc., i naturalment això de l'amistat entre els futbolistes del *Barcelona* i de *Espanya* ja gairebé no'ns interessa.

Es així que assistírem diumenge al primer partit de aquesta *amistat* reanudada al cap de vuit anys d'estar renyits, amb un xic d'escepticisme.

Els fets ens donaren la raó. Al principi del partit semblava que l'amistat anava de veres. Somriures, encaixades de mà entre jogadors d'ambdós bàndols, i uns quants hures. Després al cap d'un rato ja hi hagueren els primers *chispazos*. En Cruella entrà an en Brú porter, i aquest, que no pot sofrir que'l carreguin encara que tingui la pilota a la mà (amb

lo qual fa mal fet) menaça ja amb trencar el respecte i l'amistat amb el seu contrincant.

Així la primera part. Però en la segona l'amistat encara anà més per terra i un defensa espanyista allargà un mastegot a un del públic que no sabem què li deia. Protestes i hule.

Bueno s'acabà allò del mode que's pogué i fent esforços En Villena, prop dels seus subordinats per a que l'amistat no's trenqués com el front alemany, ja que els vermells començaven a enfadar-se. Resultat: 1 a 1. Ja està bé. D'aquest mode, tots guanyant.

Ah! un altre dia, procurin que faci més fret per a fer partits amistosos. Aixís les passions no s'escalfaran tan fàcilment.

El públic, un lleno, com sempre que's pensa que hi ha d'haver quelcom sensacional. El joc bastant dolentet en conjunt. En Perico de refereé un xic espantat.

I nosaltres, tan frescos.

FLY

Gotims

La boqueta de la dona és un xarmanant music-hall, on els petonets de l'home hi entren cantant i ballant.

Ta boqueta és mel i arrop; tes galtes pa de pessic; ta barbata un albercoc; i dos matonets tos pits.

Crement tos llavis fogosos com les brases d'un caliu, que hagi alimentat els rajos de nostre ardent sol d'istiul

Amorosos nostres llavis s'uneixen amb goig constant, imitant l'ona i la platja que sempre s'estan besant.

M.J.G. M.

ESQUELLOTS

L'empresa de ripperts «La Catalana» vol augmentar els preus del passatge.

Segons la reforma de tarifes sollicitada, els tragectes de cinc cèntims en costaran dèu.

Tot això serà ganga pels tramvies. Qualsevol voldrà sotragades pel mateix preul...

Quina barra!

Els ous frescos, els ous nomenats «del dia» se venen actualment a divuit rals la dotzena.

Quan vegeu doncs, en els aparadors dels adroguers aquells lletrerets clàssics de «Huevos de payés», no us els cregueu.

El payés no és el qui els ven, sinó el qui els compra.

De la faràndula:

Ha debutat en el «Teatre Romea» la celebrada artista Maria Morera.

Aquest era, definitivament, el seu lloc.

Ben vinguda sigui la filla pròdiga!

En Palaudaries es troba a faltar el paraigües. Per a retrobar-lo, desfà el camí i se'n entorna a les cinc o sis cases a les quals havia estat de visita.

Arriba a l'última, i la cambrera li dona el paraigües.

—Vaja!...—exclama En Palaudaries—Gràcies a Déu que tracto amb gent honrada. En cap de les altres cases que he anat me l'han volgut tornar!

Llegeixo:

«En el Invernáculo del Parque se ha instalado un viejo y gigantesco alcornoque...»

Ja estem veient més d'un regidor anant-lo a contemplar. I tot contemplant-lo, escapar-se-li una exclamació:

—Válgame Diós, lo que somos!...

Es un fet, un fet autèntic i consumat lo del «Teatre Elena Jordi».

En una de les millors avingudes de la Reforma, s'alçarà dintre pocs mesos un elegant col·lisseu destinat a lluir-hi la seva figura de gateta d'Angora la gentil comedianta, heroïna dels vodevills.

Un teatre per a ella!

Lo que no pogueren aconseguir immortals artistes de fama mundial, ho haurà lograt ella, la «petita ex estanquera». Glòria a l'Elena Jordi!...

El conflicte del pa sembla que se soluciona, al cap-de-vall. La solució consisteix en augmentar el preu de la farina sense augmentar el del pa.

I per una perogrullada aixís, tant temps de rumiar?...

Si això era lo que se'ns acudia a tots, forners i consumidors!

Altra vegada el bacallà!...

Segons opinió dels venedors de «pesca salada», tant el morro com la penca hauran de tornar a sofrir alça en el preu.

Es comprèn!...

S'ha tingut d'apujar d'ençà dels banquetes a la infanta.

Ne van fer tanta consumació!

Notes de Casa:

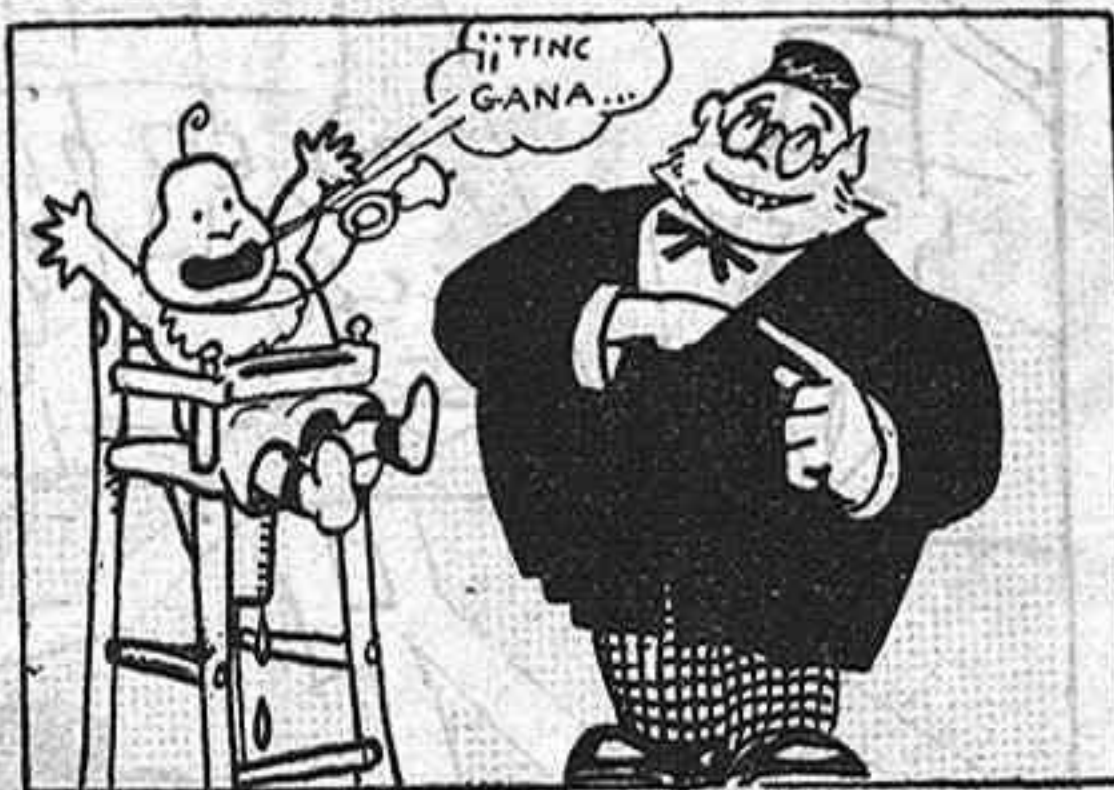
De la «Schola Orpheònica» (Baix de Sant Pere, 55), havem rebut una invitació per a l'audició de Sardanes que, a càrrec de la «Cobla Barcino», se donaran en son estatge social, demà passat diumenge, a les 10 de la vetlla.

Tantes mercès.

AUCA DEL «RECHIDOR MALO»

En casa de un fabricante nació Vila muy campante.

Dice el padre con dolor:
-El noi serà «rechidor».

Sueña, en clase, con tortillas y le ponen de rodillas.

Ya mayor, con Corominas hizo Enriqué mil pamplinas.

Presumió de traga curas haciendo cien diabluras.

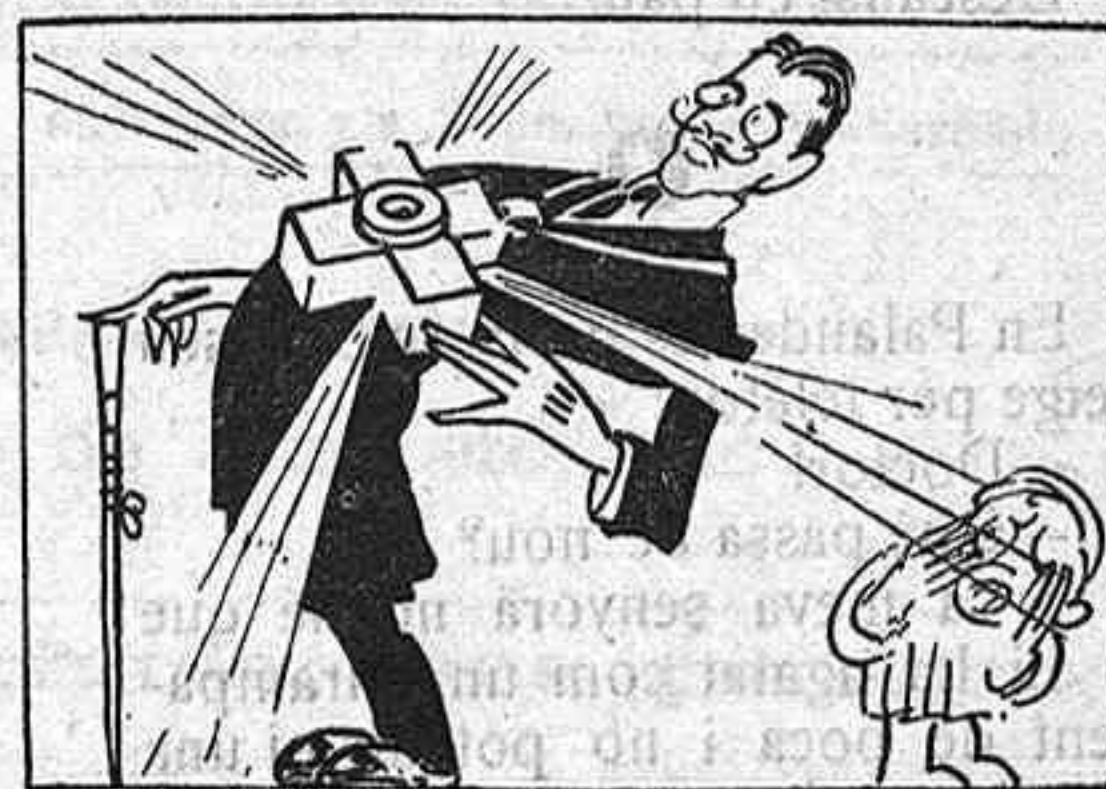
Al crostudo Sáenz Barés derrotó con sus calés.

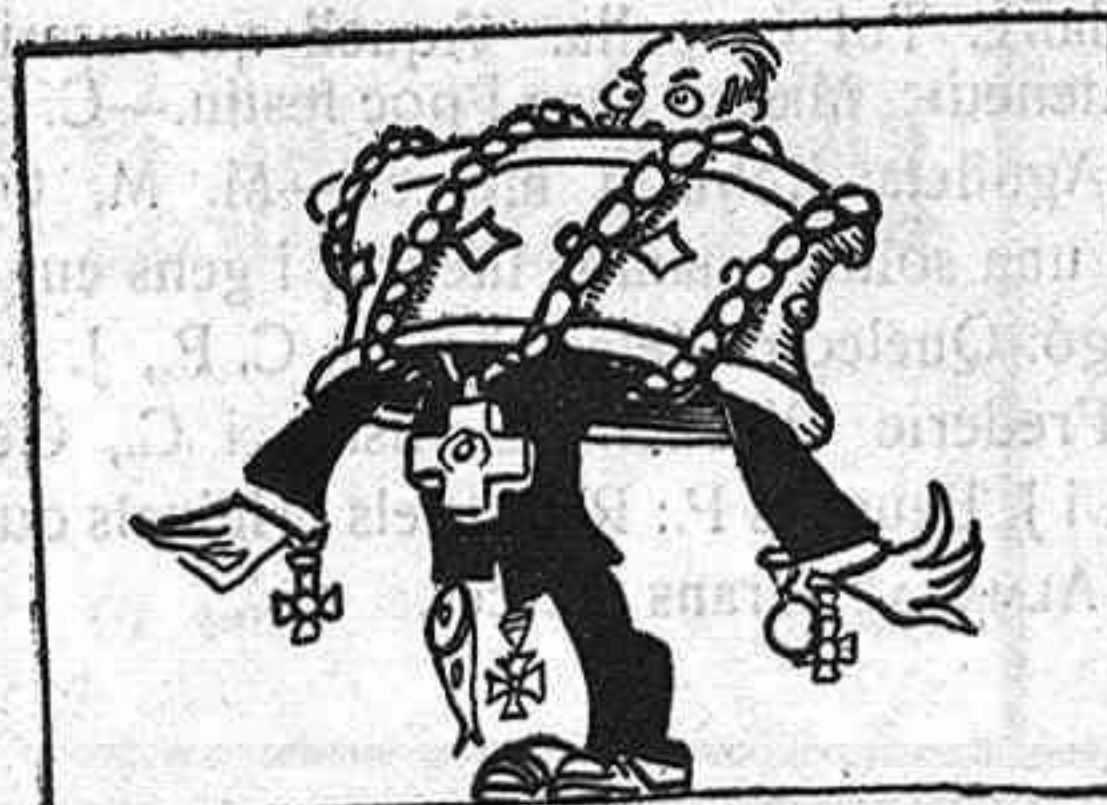
Mas Rodés, el ex-ministro le dijo!! Válganos Cristo!!

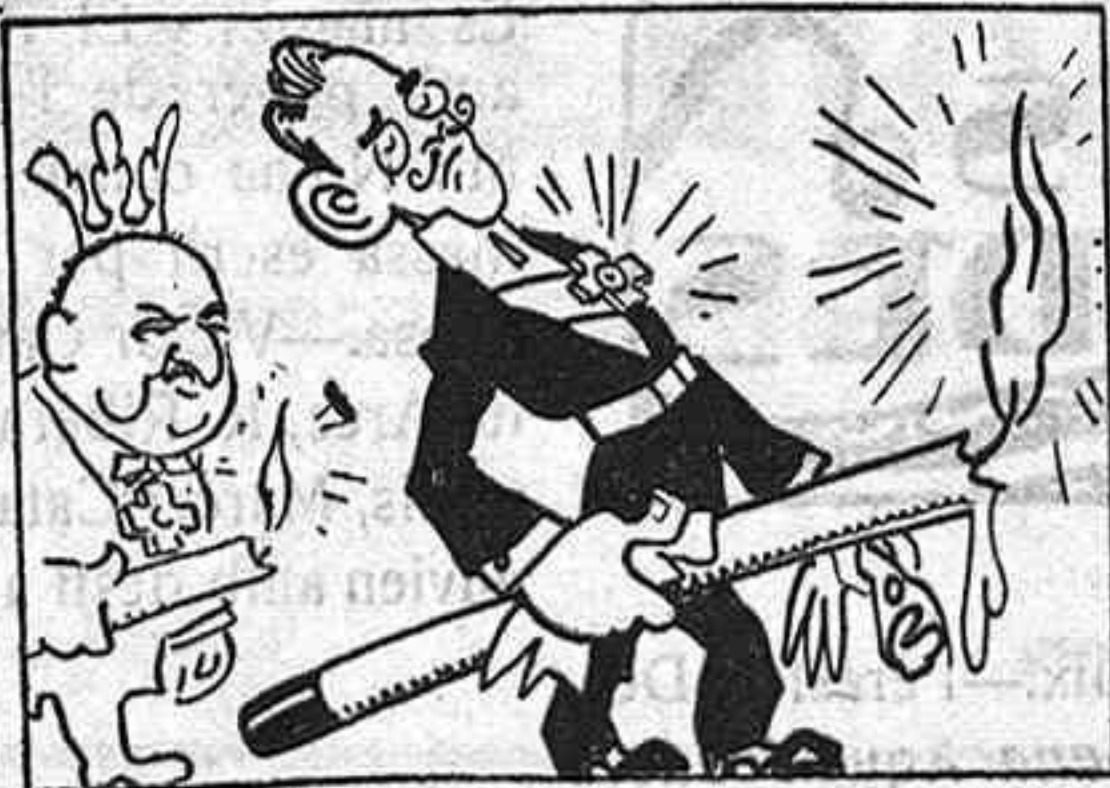
Y dejó a los radicales para ir con cardenales.

Dentro poco el muy «llus» lucirá espléndida cruz.

Y tal vez le harán barón por su gran «defecación».

Antes iba a los figones y hoy sigue a las procesiones

Pero al fin, al pobre noi lo encerrarán en Sant Boi.

Molts dels estiuejadors que havien anat a Puigcerdà a xalar-se durant les vacances caniculars, han trobat allí la mort, de resultes de l'epidèmia gripal.

Ja ho veuen, i un país tant sàl...

Veiam si tindrem de donar la raó als regidors del districte V, que diuen que el poble més higiènic és Barcelona i el carrer més sà de Barcelona el carrer de l'Olm!

A la *Fiesta de la Raza* hi volen fer anar els nois dels col·legis municipals, amb banderetes espanyoles.

Es poc.

Una bandereta i un llonguet estaria molt millor.

I, a poder ésser, dins del llonguet un tall de botifarra.

En J. Grau Miró, il·lustrat dibuixant caricaturista, ha deixat de existir, a Barcelona.

Era encara molt jove; havia sigut el fundador del «Saló d'humoristes» en nostra ciutat, manifestació artística anyal que començava a donar saborosos fruits.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA s'honorà en diferents ocasions publicant en les seves planes xispejants caricatures d'En Grau Miró.

Descansi en pau.

En Palaudaries parla amb el seu metge per telèfon:

—Doctor!

—Què passa de nou?

—La meva senyora no sé que té. Li ha agafat com un enrampament de boca i no pot dir ni una paraula.

—No pot enraonar?

—No senyor. Amb això li agrairé que passi... el dia que li vingui bé.

ENTRE MALETES

El noi Rius donant l'alternativa monàrquica al noi Vila Marleges.

RESPOSTES PACADES

A. P. R.: El xisto està millor que el dibuix.—Feréstec: De dues, una; una que potser vagi a *La Campana*. Aquell sonet sortirà a llum un dia o altre.—P. Vallespinos C.: La forma no és gaire recomanable.—Celita Simó.: La frasse és enginyosa, però no és nova. L'article és més propi per a ésser publicat

en un diari.—S. B. i S.: Quan vol ho fa més acurat.—E. R.: Es magret.—El Pallaire: Tot és palla.—Aquell que escriu amb paper de l'«Ateneu»: Massa llarg i poc festiu.—C. B. M.: No'ns convé.—Aguileta: Rebut i mercès.—M. M. O.: Massa escrit per a una solució també ineficaç i gens enginyosa.—Victor Canigó: Quelcom defectuós.—J. C. P., J. M. de Arce, R. Ribera, Frederic Gironella, S. Alsina i C., Geminis, Marcel Català i J. Baucells P.: Rebut els originals que envien amb destí a l'ALMANAC. Grans mercès.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

OBRA NUEVA

J. Charles-Brun

El Regionalismo

Traducción, introducción, notas y apéndices de JOSÉ G. ACUÑA

PRÓLOGO DE SALVADOR CANALS

Un tomo

Ptas. 7

Muy pronto aparecerá el popular libro

El Año en la Mano

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica

EL AÑO EN LA MANO

contendrá interesantísimas informaciones de carácter social y económico

1919

XII DE SU PUBLICACIÓN

EL AÑO EN LA MANO

se venderá como siempre a 1'50 ptas. en rústica y a 2 pesetas encuadernado

Historia de la guerra, Resumen del año, La tragedia rusa, Femenismo actual, Teatro clásico español, Páginas de arte, etc., etc.

Pueden los señores corresponsales formular sus pedidos

GAZIEL

El año de Verdún

Un tomo

4 pesetas

LUIS HUERTA

EUGÉNICA

MATERNOLÓGIA y PUERICULTURA

□ □ □

Un tomo

3'50 pesetas

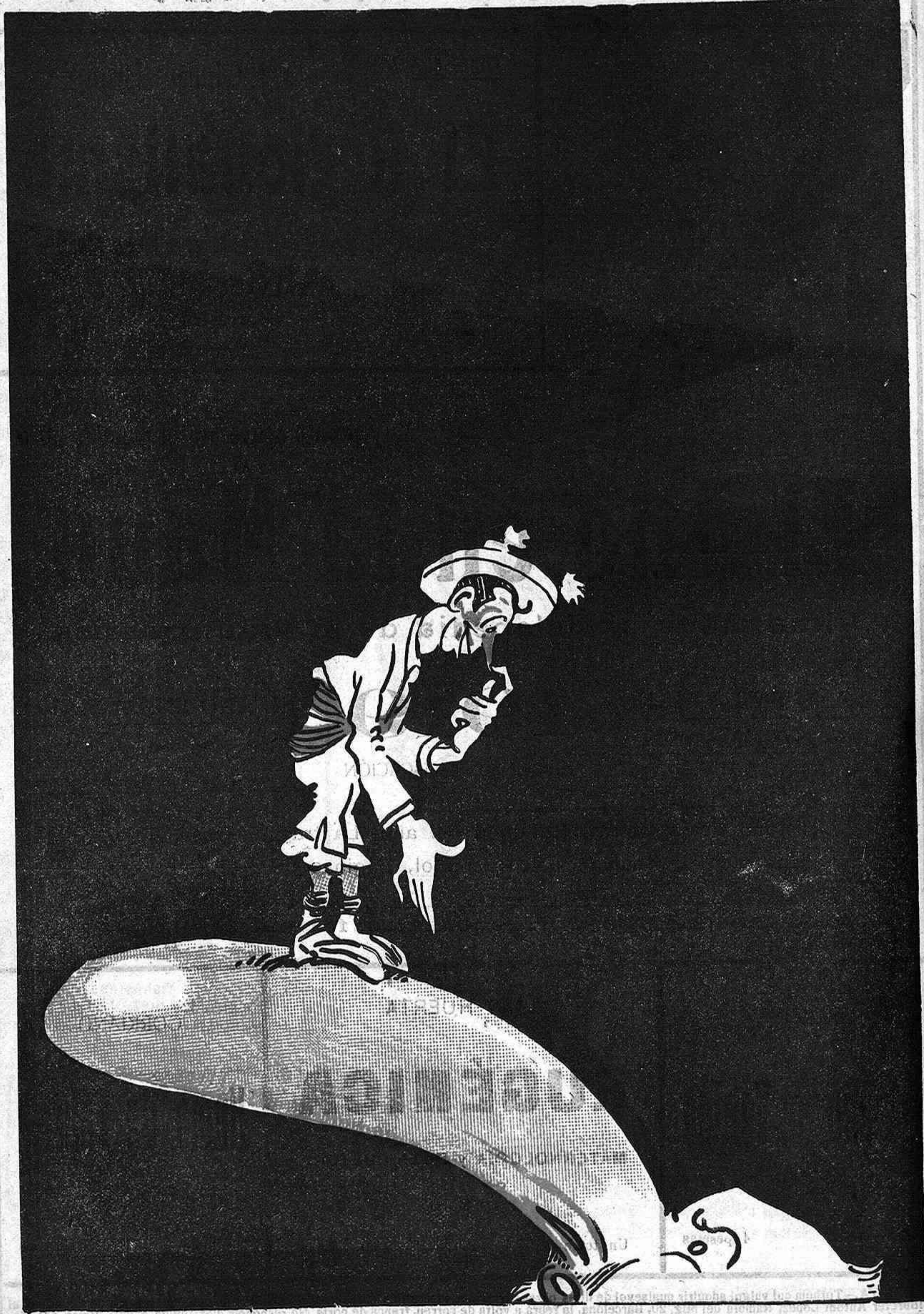
GORKIANO

Humo de Fábrica

Un tomo

3'50 pesetas

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

VULGARITATS

—Nas...tàs tip, sembla, oi?
—Què nas de fer, tu?